

สรุปผลการประชุมคณะทำงานด้านการค้าบริการอาเซียน-อินเดีย ครั้งที่ 11

1. การประชุมคณะทำงานด้านการค้าบริการอาเซียน-อินเดีย ครั้งที่ 10 จัดขึ้นระหว่างวันที่ 16-18 พฤษภาคม 2554 ณ กรุงบันดาร์เสรีเบกาวัน ประเทศบรูไนดารุสซาลาม โดยเป็นการประชุม ASEAN Caucus ในวันที่ 16 พฤษภาคม 2554 และเป็นการประชุมเจรจากับอินเดียในวันที่ 17-18 พฤษภาคม 2554
2. การประชุมในครั้งนี้มีนาย Wong Toon Joon, Deputy Director, Ministry of Trade and Industry, Singapore เป็นประธานฝ่ายอาเซียน และนาง Aparna Sinha, Joint Director, Department of Commerce, Ministry of Commerce and Industry, India เป็นประธานฝ่ายอินเดีย โดยมีผู้แทนของประเทศสมาชิกอาเซียนทุกประเทศยกเว้นเมียนมาเข้าร่วมการประชุม (เมียนมาเป็นเจ้าหน้าที่สถานเอกอัครราชทูตฯ)
3. การประชุมได้หารือ 4 เรื่องคือ 1) ร่างข้อบทร่วมความตกลงการค้าบริการ 2) ร่างภาคผนวกเรื่องการเคลื่อนย้ายบุคคล 3) ร่างภาคผนวกสาขาการเงิน ซึ่งมีมาตรการรักษาเสถียรภาพของระบบการเงินและอัตราแลกเปลี่ยน (Prudential Measures, Exchange Rate and Financial Stability) และ 4) ข้อเสนอเปิดตลาดการค้าบริการ (Offers)

ร่างข้อบทร่วมความตกลงการค้าบริการ

4. การเจรจาข้อบทร่วมความตกลงการค้าบริการมีความคืบหน้าในระดับหนึ่ง แต่ยังมีข้อบทที่ไม่สามารถตกลงกันได้ ซึ่งเป็นข้อบทที่แต่ละฝ่ายมีท่าทีที่แตกต่างกันมาก ได้แก่ ข้อบทการยอมรับ (Recognition) ข้อบทมาตรการปกป้อง (Safeguard Measures) ข้อบทข้อยกเว้นด้านความมั่นคง (Security Exceptions) ข้อบทการมีส่วนร่วมที่เพิ่มขึ้นของประเทศ CLMV (Increasing Participation of CLMV) และข้อบทการถอนตัวและการสิ้นสุดความตกลง (Withdrawal and Termination)

5. ข้อบทการยอมรับ (Recognition)

Paragraph 1 bis : อาเซียนได้เสนอร่างข้อบทการยอมรับใน paragraph 1 bis ที่เสนอโดยไทยเพื่อทดแทนร่างที่อินเดียเสนอ อย่างไรก็ตาม อินเดียไม่ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่ายอมรับข้อเสนอนี้ในหลักการได้หรือไม่ แต่แจ้งว่าอินเดียจะพิจารณาเรื่องนี้ร่วมกับข้อเสนอของอาเซียนใน paragraph 3 bis ซึ่งอาเซียนเสนอตัดเรื่องเงื่อนเวลาออกไป และอินเดียแจ้งว่าอินเดียให้ความสำคัญมาก หากอาเซียนไม่สามารถที่จะยอมรับเรื่องเงื่อนเวลาตาม paragraph 3 bis ได้ อินเดียก็ยากที่จะพิจารณาข้อเสนอของอาเซียนใน paragraph 1 bis นี้

6. ข้อบทมาตรการปกป้อง (Safeguard Measures)

อาเซียนได้เสนอร่างข้อบทใหม่ (เสนอโดยไทย) ต่ออินเดีย ซึ่งมีการตัดถ้อยคำเรื่องระยะเวลาในการใช้มาตรการปกป้อง 3 เดือนตามร่างข้อเสนอของอินเดีย แต่เพิ่มเติมถ้อยคำที่กำหนดเรื่องเงื่อนเวลาที่ใช้

ถ้อยคำว่า “การใช้มาตรการปกป้องจะต้องใช้ในระยะเวลาเท่าที่จำเป็นที่จะเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น”
อย่างไรก็ดี อินเดียแจ้งท่าทีเดิมว่าไม่มี mandate ในการเจรจาเรื่องนี้

ร่างภาคผนวกการเคลื่อนย้ายบุคคล (Annex on Movement of Natural Person)

7. ที่ประชุมได้หารือในประเด็นของการนำข้อบทการเคลื่อนย้ายบุคคล (MNP) ไปรวมใช้กับความตกลงด้านการลงทุนและนักลงทุน (ASEAN-India Investment Agreement) ซึ่งท่าทีของอาเซียนคือไม่ต้องการให้นำข้อบทการเคลื่อนย้ายบุคคลไปรวมใช้กับความตกลงด้านการลงทุนและนักลงทุน ในขณะที่ฝ่ายอินเดียต้องการ

8. นอกจากนี้ ฝ่ายอินเดียยังได้เสนออีกว่า ข้อบทการเคลื่อนย้ายบุคคล ควรจะแยกออกมาเป็นอีก 1 ความตกลง เพื่อใช้ประกอบกับความตกลงการค้าบริการ ไม่จำเป็นต้องเป็นภาคผนวกของความตกลงการค้าบริการ ซึ่งสมาชิกอาเซียนส่วนใหญ่ (ยกเว้นมาเลเซียและสิงคโปร์ที่ได้ทำความตกลงทวิภาคีกับอินเดียแล้ว) มีท่าทีปฏิเสธ

ภาคผนวกสาขาการเงินซึ่งมีมาตรการรักษาเสถียรภาพของระบบการเงินและอัตราแลกเปลี่ยน (Prudential Measures, Exchange Rate and Financial Stability)

9. ฝ่ายอินเดียยืนยันอย่างแข็งกร้าว ว่าไม่ควรมีภาคผนวกด้านการเงิน (Annex on Financial Services) ต่อท้ายความตกลงการค้าบริการระหว่าง 2 ฝ่าย โดยอ้างเหตุผลหลัก 2 ข้อ คือ

1) ไม่จำเป็นต้องมี

2) ประเด็นอะไรก็ตามที่เกี่ยวข้องกับด้านการเงินไม่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของกระทรวงพาณิชย์อินเดีย ซึ่งเป็นผู้เจรจาความตกลงการค้าเสรีอาเซียนอินเดีย

10. ฝ่ายอาเซียน ได้ชี้แจงประเด็นข้อเท็จจริงในเรื่องดังกล่าวว่า Annex on Financial Services เป็นสิ่งที่สมาชิกอาเซียนยอมรับ เนื่องจากเป็นผลมาจากคณะทำงานด้านการเงินการคลังของอาเซียน (WCFSL) ซึ่งวัตถุประสงค์หลักของภาคผนวกนี้ ก็เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิให้กับนักลงทุนของทุกชาติ รวมทั้งเป็นการปกป้องเสถียรภาพทางการเงิน การคลัง และอัตราแลกเปลี่ยนของทุกประเทศ

11. อย่างไรก็ตาม มาเลเซีย และสิงคโปร์ ที่เห็นด้วยกับอินเดียว่าไม่จำเป็นต้องมีภาคผนวกนี้ ได้พุ่งเป้าโจมตีมาที่ไทยโดยอ้างว่าไทยเป็นประเทศตัวตั้งตัวตีในเรื่องนี้ ทั้งนี้ ผู้แทนไทย ได้ยืนยันกับที่ประชุมและฝ่ายอินเดียว่าข้อบท (text) ของ Annex on Financial Services นี้ เป็นผลมาจากการหารือภายใต้คณะทำงานด้านการเงิน การคลัง ของอาเซียน ไม่ใช่สิ่งที่ไทยเป็นผู้ยกขึ้นมาเอง ในทุกความตกลงการค้าเสรีของอาเซียนมีข้อบทเรื่องนี้ ฝ่ายอินเดียก็ยังแสดงท่าทีไม่พอใจกับสิ่งที่อาเซียนชี้แจง

12. ประธาน (สิงคโปร์) จึงแจ้งว่าจะหาทางออกในเรื่องนี้ โดยเสนอจะนำเรื่องนี้ไปหารือในการประชุม WCFSL ของอาเซียนซึ่งจะจัดขึ้นในเดือนกรกฎาคม ศกนี้ และจะแจ้งให้ฝ่ายอินเดียทราบผลการหารือต่อไป

ข้อเสนอเปิดตลาดการค้าบริการ

13. ทั้งสองฝ่ายต่างแสดงความผิดหวังที่ข้อเสนอเปิดตลาดการค้าบริการฉบับปรับปรุง (revised offer) ล่าสุดที่แต่ละฝ่ายยื่นไม่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ โดยข้อเสนอบริการฉบับปรับปรุงล่าสุดของอินเดียที่ให้กับสมาชิกอาเซียนเปิดตลาดการค้าบริการลดลงจากที่เคยเสนอมาในระหว่างการประชุมครั้งก่อน หลายประเทศสมาชิกอาเซียนมองว่า revised offer ของอินเดียเป็นการ downgrade จาก offer เดิม โดยเฉพาะเวียดนามที่แสดงความผิดหวังอย่างมาก ที่อินเดียมีท่าทีเช่นนี้

14. สำหรับฝ่ายอินเดียก็แสดงความผิดหวังเช่นกัน และอ้างว่าการที่อาเซียนจะให้อินเดียมีข้อเสนอเปิดตลาดฉบับเดียวสำหรับใช้กับอาเซียนทุกประเทศนั้น อาเซียนทุกประเทศควรเปิดตลาดสาขาบริการที่มากกว่าที่เสนออยู่ในข้อเสนอฉบับปรับปรุงล่าสุดให้กับอินเดีย ประเทศที่อินเดียแสดงความผิดหวังในข้อเสนอฉบับปรับปรุงล่าสุดมากที่สุดคือฟิลิปปินส์

15. ประธาน จึงได้ขอให้สมาชิกอาเซียน 6 ประเทศ คือ บรูไน อินโดนีเซีย ลาว พม่า ฟิลิปปินส์ และ เวียดนาม หารือทวิภาคีกับอินเดียในประเด็นดังกล่าวนี้ ซึ่งเมื่อสมาชิกทั้ง 6 ได้หารือกับอินเดียแล้ว ทั้งสองฝ่ายก็มีท่าทีผ่อนคลายขึ้น และตกลงจะกลับไปพิจารณาปรับปรุงข้อเสนอเปิดตลาดของตนอีกครั้ง

16. การประชุมครั้งต่อไปจะมีขึ้นประมาณเดือนกรกฎาคม 2554
